УДК 616-001:614.86]-022.036.22

С.О. Гур'єв, П.В. Танасієнко, С.П. Сацик

Український науково-практичний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, м. Київ

КЛІНІКО-ЕПІДЕМІОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОСТРАЖДАЛИХ З ІНФЕКЦІЙНИМИ УСКЛАДНЕННЯМИ ПОЛІТРАВМИ ВНАСЛІДОК ДТП

Досліджено особливості клініко-епідеміологічної характеристики у постраждалих з інфекційними ускладненнями політравми при дорожньо-транспортних пригодах. Встановлено вікові та статеві особливості постраждалих. Структура та розподіл інфекційних ускладнень серед постраждалих, які одужали, та тих, що померли, різні. Частіше всього постраждалими з інфекційними ускладненнями при політравмі є особи працездатного віку, що підкреслює важливість подальших досліджень даної проблеми.

Ключові слова: *інфекційне ускладнення, клініко-епідеміологічна характеристика, політравма.*

Останні десятиріччя характеризуються значним зростанням травматизму, в структурі якого домінує політравма, яка досягає 50–70 % при дорожньо-транспортних пригодах (ДТП), стихійних лихах, контртерористичних операціях. За даними ВООЗ, серед причин смертності травма займає третє місце, а серед населення до 40 років — перше. Незважаючи на те що лише 8–10 постраждалих, що знаходяться на стаціонарному лікуванні, мають політравму, саме серед них виявлено до 70 % летальних випадків від усіх травмованих. Так, щорічно в Росії реєструється близько 180 тисяч ДТП, в яких отримують травми 225 тисяч і помирає 34 тисячі чоловік [1]. В Україні смертність від травми при ДТП збільшилась майже на 30 %, і якщо у 1990 році становила 135,5 на 100 тисяч населення, то в 2003-му — 184,9 на 100 тисяч населення [2].

На відміну від постраждалих з ізольованою травмою, для пацієнтів з політравмою, отриманою в ДТП, характерні сполучені, нерідко життєзагрозливі пошкодження, що визначають тяжкість травми і тяжкість стану, наявність синдрому взаємного обтяження пошкоджень, висока частота розвитку загальних інфекційних ускладнень, більш тяжкий перебіг ранового процесу з частим розвитком місцевих інфекційних ускладнень, порушенням та незадовільною динамікою поновлення функцій організму [3–5].

Розробка сучасних методик діагностики, прогнозування та лікування інфекційних ускладнень політравми не можлива без епідеміологічного обґрунтування. При аналізі вітчизняної та зарубіжної літератури ми знайшли неузагальнені повідомлення з даної проблеми, що і спонукало нас до виконання даного дослідження.

Метою роботи було вивчення клініко-епідеміологічної характеристики інфекційних ускладнень у постраждалих з політравмою.

Матеріал і методи. Проаналізували лікування 386 постраждалих з інфекційними ускладненнями політравми, які знаходились на стаціонарному лікуванні в одній столичній та одній регіональній лікарнях в термін 2008–2010 років. Було вивчено карти стаціонарного хворого, супровідні листи швидкої допомоги, журнали приймального відділення, дані правоохоронних органів. Масив спостереження був розподілений на дві групи: до першої групи було віднесено 272 постраждалих з інфекційними ускладненнями політравми, лікування яких закінчилось випискою зі стаціонара, до другої — 114 постраждалих з інфекційними ускладненнями політравми, лікування яких закінчилось летальним кінцем. Результати фактичного матеріалу були піддані аналізу методами статистичної обробки в контрольованих рандомізованих групах відповідно до вимог доказової медицини.

© *С.О. Гур'єв, П.В. Танасієнко, С.П. Сацик, 2012*

Результати та їх обговорення. В загальному масиві вивчення було 275 чоловіків (71,24 %) і 111 жінок (28,76 %). Серед одужавших постраждалих першої групи було 193 чоловіки (70,95 %), 79 жінок (29,05 %). У другій групі було 82 чоловіки (71,92 %), 32 жінки (29,08 %). Таким чином, у чоловіків майже у 2,5 разу частіше виникають інфекційні ускладнення політравми, ніж у жінок. Даний факт пов'язано з більшою вірогідністю отримання та більшою тяжкістю політравми у чоловіків.

Аналіз вікової структури постраждалих з інфекційними ускладненнями політравми представлений у табл. 1.

51–60 років. Подібна картина, але зі зміною рангових місць між собою, спостерігалась в загальному масиві. В другій групі третє рангове місце займає вікова категорія 61–70 років, що вказує на зменшення захисних засобів організму в похилому віці. Останні рангові місця в першій групі та в загальному масиві займають вікові групи 61–70, більше 71 та менше і дорівнює 20 років. В другій групі п'яте рангове місце займає група 21–30 років, яка лідирує в першій групі та в загальному масиві. Останні рангові місця займають вікові категорії старших за 71 та молодших і 20-річних, що аналогічно іншим групам.

Таблиця 1. Розподіл постраждалих по вікових групах

Вікова група, років	Ті, хто одужали		Ті, хто померли		Загальний масив	
	частка, %	ранг	частка, %	ранг	частка, %	ранг
До 20	8,45	6	4,38	7	7,25	7
21–30	28,31	1	13,16	5	24,09	1
31–40	20,59	2	22,81	1	21,24	2
41–50	13,23	3	14,91	4	13,73	4
51–60	12,50	4	20,17	2	14,77	3
61–70	9,56	5	16,66	3	11,66	5
Більше 71	7,36	7	7,89	6	7,51	6
Всього	100	–	100	–	100	–

Проаналізувавши дані табл. 1, ми дійшли висновку, що в першій групі перше та друге рангові місця займають вікові категорії 21–30 та 31–40 років. Дещо інші дані в другій групі, де перші рангові місця займають вікові групи 31–40 та 51–60 років. Потрібно відмітити, що в загальному масиві дані відповідають даним першої групи. Третє та четверте рангові місця в першій групі займають вікові категорії 41–50 та

Цікавим є той факт, що серед постраждалих з інфекційними ускладненнями політравми осіб працездатного віку (18–60 років) у першій групі було 83,08 %, у другій — 75,43 %, в загальному масиві — 81,08 %.

Аналіз розподілу за статтю по вікових групах загального масиву дослідження представлено в табл. 2.

Як видно з даних табл. 2, серед чоловіків перше рангове місце займають постраждалі

Таблиця 2. Розподіл загального масиву за статтю по вікових групах

Вікова група, років	Чоловіча стать				Жіноча стать			
	частка даної групи, %	частка статевої групи, %	частка загального масиву, %	ранг	частка даної групи, %	частка статевої групи, %	частка загального масиву, %	ранг
До 20	67,85	6,55	4,92	6	32,14	9,28	2,33	2
21–30	82,79	26,55	19,94	1	16,12	15,46	3,88	7
31–40	70,73	20,00	15,02	2	29,27	25,00	6,22	3
41–50	77,35	14,14	10,62	4	22,64	12,50	3,11	6
51–60	75,43	14,43	11,14	3	24,56	14,58	3,62	4
61–70	71,11	11,03	8,29	5	24,44	11,45	2,85	5
Більше 71	62,06	6,21	4,66	7	37,93	11,45	2,85	1

вікової групи 21–30 років, тоді ж як у жінок домінує вікова група старше 71 року. На другому ранговому місці серед чоловіків у групі тих, хто вижили, та загальному масиві — вікова група 31–40 років. Дещо відмінним є положення серед постраждалих жіночої статі, де друге рангове місце займає вікова група до 20 років. На третьому ранговому місці серед чоловіків посідає вікова група 51–60 років, тоді як у жінок на даній позиції знаходиться вікова група 31–40 років. Четверте рангове місце серед чоловіків займає вікова група 41–50 років, тоді як у жінок інфекційні ускладнення зустрічаються ще рідше, що відносить цю групу на шосте рангове місце. П'яте рангове місце в обох групах займає вікова група 61–70 років, що характеризує однаковий ризик виникнення інфекційних ускладнень. Потрібно відмітити, що ті вікові групи у чоловіків, які зустрічаються найрідше та займають п'яте та шосте рангові місця, серед жінок лідирують і займають перше та друге рангові місця.

Проаналізувавши наведені факти, ми зробили висновок, що клініко-епідеміологічна структура постраждалих з інфекційними ускладненнями політравми при ДТП є різноманітною та неоднорідною. Дані в загальному масиві та серед постраждалих, які одужали, подібні, тоді як серед померлих постраждалих вони дещо відрізняються. Серед постраждалих з інфекційними ускладненнями політравми при ДТП превалюють постраждалі працездатного віку, що тільки підсилює соціальний статус проблеми. Великий ризик отримати інфекційні ускладнення при політравмі мають чоловіки у вікових категоріях 21–30 та 31–40 років і жінки у вікових групах старше 70 та молодше 20 років.

Висновки

1. Клініко-епідеміологічна характеристика постраждалих з інфекційними ускладненнями політравми при дорожньо-транспортних пригодах є фундаментальною підставою формування уніфікованої лікувально-діагностичної тактики.

2. Серед постраждалих з інфекційними ускладненнями політравми переважають особи працездатного віку, чоловічої статі, причому в більшому обсязі перевищення за загальний масив.

3. Клініко-епідеміологічна характеристика постраждалих з інфекційними ускладненнями політравми при дорожньо-транспортних пригодах вказує на високий ризик виникнення таких ускладнень за даних обставин отримання пошкодження.

Список літератури

1. Ранняя диагностика синдрома полиорганной дисфункции у пострадавших с политравмой / В. В. Бояринцев, С. В. Гаврилин, С. В. Полюшкин, С. В. Гайдук // Политравма: диагностика лечения и профилактика осложнений : 2-й Всерос. науч.-практ. конф., г. Ленинск-Кузнецкий, 20–21 сентября 2007 г.: тезисы докладов. — Ленинск-Кузнецкий, 2007. — С. 40–41.

2. *Шейко В. Д.* Гнойно-септические осложнения при политравме / В. Д. Шейко, Б. Ф. Лисенко, С. П. Кравченко // Клінічна хірургія. — 2005. — № 11–12. — С. 104.

3. *Гур'єв С. О.* Проблеми діагностики пошкоджень опорно-рухової системи у постраждалих з полісистемною травмою / С. О. Гур'єв, О. С. Соловйов, С. П. Сацик // Травма. — 2009. — Т. 10, № 3. — С. 259–262.

4. New Orleans Charity Hospital — your trauma center at work / Z. T. Stockinger, V. L. Holloway, N. E. Jr. McSwain [et al.] // J. La State Med. Soc. — 2004. — May–Jun. — V. 156 (3). — P. 9–138.

5. Infection and local treatment in orthopedic surgery / Meani E., Romano C., Crosby L., Hofmann G. — Berlin, Heidelberg, 2007. — 396 p.

С.Е. Гурьев, П.В. Танасиенко, С.П. Сацик

КЛИНИКО-ЭПИДЕМИОЛОГИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ПОСТРАДАВШИХ С ИНФЕКЦИОННЫМИ ОСЛОЖНЕНИЯМИ ПОЛИТРАВМЫ ПРИ ДТП

Исследованы особенности клинико-эпидемиологической характеристики у пострадавших с инфекционными осложнениями политравмы при дорожно-транспортных происшествиях. Установлены возрастные и половые особенности пострадавших. Структура и распределение инфекционных осложнений среди выживших и умерших пострадавших разные. Чаще всего пострадавшими с инфекционными осложнениями при политравме являются люди работоспособного возраста, что подчеркивает важность дальнейших исследований данной проблемы.

Ключевые слова: *инфекционное осложнение, клинико-эпидемиологическая характеристика, политравма.*

S.O. Gurjev, P.V. Tanasienko, S.P. Satsik

CLINICAL AND EPIDEMIOLOGICAL CHARACTERISTICS OF PATIENTS WITH INFECTIOUS COMPLICATIONS OF POLYTRAUMA IN ROAD ACCIDENTS

The features of clinical and epidemiological characteristics in patients with infectious complications of polytrauma in road accidents are studied. The age-sex characteristics of the victims are established. The structure and distribution of infectious complications among survivors and deceased victims are different. Mostly victims with infectious complications during polytrauma are people of working age, which underlines the importance of further research this problem.

Key words: *infectious complication, clinical and epidemiological characteristics, polytrauma.*